

# Havnearbejder og frihedskæmper Henry Hede

## *Bevaringsværdigt gravsted og mindesten*

Havnearbejder Arne Henry Kristian Jensen (kaldet Hede) (14. februar 1905-31. december 1944) var søn af slagteriarbejder Jens Jensen og hustru, Kirkegade i Skive. Familien flyttede til havnen i Skive, og Jens Jensen blev havnearbejder og fisker (når der ikke var skibe i havnen). Henry Hede blev havnearbejder som faderen, og politisk aktiv i Danmarks kommunistiske Parti (DKP) og fagligt aktiv i Arbejdsmændenes Fagforening i i Skive.

Under den dybe økonomiske krise i begyndelsen af 1930'erne var Henry Hede leder af den første arbejdsløshedsdemonstration i Skive. En deputation på fem fik foretræde for Skive Byråd, og som talsmand kritiserede Henry Hede, at de unge arbejdsløse blev forfordelt i forhold til de gifte arbejdsløse, når kommunen solgte billigt brændsel til arbejdsløse, og han krævede ligestilling af unge og gifte. Borgmester Valdemar Johansen holdt en svartale. ”Borgmesteren og deputationen bukkede for hinanden, og deputationen gik ned på Torvet, hvor et par hundrede mennesker afventede den. Hr. Henry Jensen meddelte kort borgmesterens svar og opfordrede til at gå roligt hjem, da der ikke opnåedes noget ved at lave spektakler. Der lød enkelte fyråb, - og så gik man hjem,” skrev Skive Folkeblad den 24. januar 1933. Ved byrådsvalget i marts 1933 og ved byrådsvalget i 1937 var Henry Hede spidskandidat på kommunisternes byrådsliste, men han blev ikke valgt. I 1936 valgtes Henry Hede ind i bestyrelsen i Arbejdsmændenes Fagforening i Skive, og her sad han, indtil han blev arresteret den 21. juni 1944.

Efter Tysklands angreb på Sovjetunionen i juni 1941 arresterede det danske politi en lang række kommunister over hele landet. Henry Hede var som kommunisternes uformelle leder i Skive i politiets søgelys, men han blev ikke arresteret. Kommunisterne i Skive nedsatte en illegal ledelse, og her blev Henry Hede medlem sammen med bl.a. den unge arbejdsmand Fritz Nielsen, der af DKP var sendt til Skive for at sætte gang i modstandsarbejdet mod den tyske besættelsesmagt. Der skulle arbejdes på tre områder: Det faglige arbejde, sabotage og bladarbejde. I september 1943 deltog både Henry Hede og Fritz Nielsen i en nedkastningsgruppe, der modtog engelske våben, og samme måned udkom det første nummer af kommunisternes illegale blad ”Ny tid”.

Kommunisterne i Skive havde tæt forbindelse med DKP i Århus, og derfor blev de også ramt, da tyskerne – takket være oplysninger fra storstikkeren Grethe Bartram – i 1944 begyndte at arrestere en række kommunistiske modstandsfolk i Midtjylland. Den 21. juni 1944 blev Henry Hede og Fritz Nielsen arresteret af tyskerne og ført til Århus, hvor de blev forhørt. I august 1944 blev de overført til Frøslevlejren og senere i efteråret til koncentrationslejren Neuengamme i Tyskland. Den 15. november flyttedes de til Versen-koncentrationslejren ved Meppen tæt på den hollandske grænse. Den 22. december 1944 døde Fritz Nielsen af lungebetændelse, og den 31. december døde Henry Hede af dysenteri, 39 år gammel.

Budskabet om Henry Hedes død nåede til Skive i begyndelsen af februar 1945. Det blev naturligvis bragt i ”Ny Tid”, men også den legale presse fik lov til at bringe en – censureret – meddelelse om dødsfaldet. Skive Folkeblad skrev den 10. februar 1945: ”Henry Jensen (Hede) er død den 31. december. Fhv. fisker Jens Jensen (Hede) og hustru, Fjordvej 8, har modtaget meddelelse om, at deres søn, havnearbejder og fisker Henry Jensen (Hede), den 31. december sidste år er afgang ved døden. Henry Jensen (Hede), der den 14. februar ville være fyldt 40 år, var ugift og boede sammen med sine forældre, for hvem hans død vil betyde et meget stort tab. Af sine venner og foresatte skildres Henry Hede som en god og stabil mand, en trofast kammerat og arbejder, hvis stærke, sunde skikkelse vil blive savnet.” Og godt en måned senere kunne Folkebladet den 20. marts

fortælle, at venner af Henry Hede havde ladet kunstmaler N. Mølgaard Andersen, Skive, male et maleri af Henry Hede, som var blevet skænket til Henry Hedes forældre.

I juli 1945 fik forældrene meddelelse gennem Dansk Røde Kors om, at Henry Hedes lig var fundet i en gravplads i lejren i Versen, men der kom til at gå to år, inden liget blev ført tilbage til Danmark sammen med godt 100 andre omkomne frihedskæmpere. Den 13. juli 1947 blev Henry Hede begravet på Skive Kirkegård. Følget var så stort, at det næsten ikke kunne rummes i Vor Frue Kirke.

I forbindelse med begravelsen iværksatte en komite en indsamling til en mindesten for Henry Hede, som skulle stå på graven. Den to ton tunge sten blev hugget af billedhugger Chr. Westerbye, Skive, og afsløret under stor deltagelse ved en højtidelighed på Skive Kirkegård den 2. maj 1948.

Mindestenen blev afsløret af fabrikant Poul Møller, der havde været leder af modstandsbevægelsen i Skive i en periode, indtil han blev taget af tyskerne.

På mindestenen står et vers af den norske digter Nordahl Grieg: "Her skal vi mindes den døde, / som gav sit liv for vor fred".

*Læs mere:*

*Jørgen D. Jensen: 40-året for befrielsen. Udgivet af Danmarks kommunistiske Parti – Skive afdeling. 1985.*

*Skive Folkeblad 30. april 1948.*



Havnearbejder og frihedskæmper Henry Hede. Fotografiet her blev brugt som forlæg til et maleri af Henry Hede, som nogle af hans venner lod maleren Nikolaj Mølgaard Andersen, Skive, male, efter at Henry Hedes død i koncentrationslejr i december 1944 var blevet kendt i Skive. Maleriet blev i marts 1945 overrakt til Henry Hedes forældre.



Henry Hede boede og arbejdede på Skive Havn. Her ses han til højre i lasten på et skib i havnen ca. 1940. Skibet er formentlig lastet med gødning i 100 kilo sække, som blev hejst op af lasten og kørt på lager på sækkevogn.





HENRY HEDE

født 14. 2. 1905 i Skive

død 31. 12. 1944 i Koncentrations-  
lejren Veersen Tyskland.

Her skal vi mindes den døde,  
som gav sit Liv for vor Fred.

( Nardahl Grieg )